

Vergi Uygulamaları

1 Mart 2008 tarihinde yürürlüğe giren Sigorta Sözleşmelerinde Bilgilendirmeye İlişkin Yönetmelik gereği sigorta yaptıran kişilerin sözleşme ve diğer aşamalarda bilgi eksikliklerinin giderilmesi ve her türlü değişiklik ve gelişmeden haberdar edilmesi için sigortacı tarafından yerine getirilecek görevlere ilişkin usul ve esaslar belirlenmiştir. Bu yönetmelik kapsamında sigorta poliçeleri üzerinden alınan vergiler ve fonlar aşağıda açıklanmıştır.

Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV)

6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28. Maddesinde " Banka ve Sigorta şirketlerinin 10.6.1985 tarih ve 3226 sayılı Finansal Kiralama Kanununa göre yaptıkları işlemler hariç olmak üzere, her ne şekilde olursa olsun yapmış oldukları bütün muameleler, dolayısıyla kendi lehlerine her ne nam ile olursa olsun nakden veya hesaben aldıkları paralar banka ve sigorta muamele vergisine tabidir " denilmektedir. Aynı Kanunun 33. Maddesinin h bendinde verginin nispeti %5 olarak belirlenmiştir.

Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, bu işlem dolayısıyla poliçede yer alan prim tutarıdır. Prim tutarının hesabında, sigorta işlemi dolayısıyla komisyon ve benzeri adlarla sigorta araçlarına yapılan ödemeler indirim konusu yapılamaz. Vergi matrahından gider ve vergi adı altında indirim yapılamaz. Bu kanunla alınan banka ve sigorta muameleleri vergisi matraha dahil edilmez.

Aynı kanunun 29.Maddesinde BSMV' den istisna tutulan işlemler ise aşağıdaki gibi belirlenmiştir:

- Emeklilik sözleşmeleri, hayat sigortaları (hayat sigortalarında ferdi kaza, hastalık sonucu maluliyet ve tehlikeli hastalıklar teminatlarının da ek teminat olarak verildiği sözleşmeler dahil) ve sağlık sigortaları ile ihracata ait nakliyat sigortalarında ve 2499 sayılı Sermaye Piyasası Kanununun 38/A maddesinin birinci fıkrasında tanımlanan konut finansmanı kapsamında yapılan sigortalarda sözleşme ve poliçe üzerinden alınan paralar,
- Mükerrer sigorta muameleleri ile retroesyon muameleleri dolayısıyla alınan prim, komisyon ve benzeri paralar,
- Biçilmemiş veya toplanmamış her türlü tarım mahsulleriyle, tarım hayvanları için düzenlenen zirai sigortalardan alınan primler,
- Nükleer rizikolara karşı yapılan sigortalar dolayısıyla alınan paralar,

Sigorta şirketleri, iptal ettikleri sigorta muamelelerine ilişkin vergileri (yalnızca iptal tarihinden sonraki döneme ait olan kısmı), iptalin gerçekleştiği dönemde hesaplanan banka ve sigorta muameleleri vergisinden indirebilirler. Bu dönemde indirilemeyen vergiler, sonraki dönem beyannamelerinde indirim konusu yapılabilir.

Kanunun 47. maddesine göre, sigorta Şirketlerinin bir ay içerisindeki vergiye tabi işlemlerini, 46. maddede belirtilen bilgilerin yer aldığı beyanname ile izleyen ayın 15. günü akşamına kadar işlemlerin yapıldığı yer vergi dairesine beyan etmeleri gerekmektedir. Şirketler, çeşitli vergi dairelerinin bulunduğu yerlerdeki işlemleri için ayrı ayrı vergi beyannameleri vermelidir. Herhangi bir vergi döneminde vergilendirilecek işlem yapmamış olan yükümlüler de beyanname vermek zorundadır.

5766 sayılı Kanunun yürürlüğe girmesinden itibaren sigorta acenteleri, BSMV mükellefiyeti dışına çıkarılmakta ve sigorta araçları tarafından yapılan sigorta işlemlerinde de verginin mükellefi sigorta şirketleri kabul edilmektedir. Sigorta işlemlerinde verginin matrahı, sigorta araçlarına verilen komisyonlar dahil edilerek tespit edilen prim tutarlarıdır. Sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri, sigorta acenteliği bulunan finansman şirketleri ile diğer acentelerin sigorta işlemleri dolayısıyla alacağı komisyonlar da prim tutarına dahil olduğundan ve bu tutarlara ilişkin vergiler sigorta şirketlerince beyan edilerek ödeneceğinden, bu komisyonlar üzerinden sigorta acenteleri ve sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri ile finansman şirketleri tarafından ayrıca BSMV hesaplanıp beyan edilmeyecektir.

Öte yandan, bankalar dışındaki sigorta acentelerinin BSMV mükellefiyeti Ağustos 2008 döneminden itibaren sona ereceğinden sigorta muamelelerine ilişkin olarak yılsonlarında veya belli dönem aralıklarında sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paralar vergiye tabi tutulmayacaktır.

Ancak, sigorta acenteliği bulunan banka şubeleri tarafından sigorta şirketlerinden teşvik komisyonu ve benzer adlar altında alınan paraların 6802 sayılı Gider Vergileri Kanununun 28 inci maddesi hükmünce BSMV'ye tabi tutulması gerekmektedir. Teşvik komisyonu ve benzeri adlar altında alınan tutarlar, banka şubeleri tarafından Hizmet Vergisi (Banka Muameleleri Vergisi) Beyannamesinin ilgili kısmına dahil edilmek suretiyle beyan edilecektir.

Yangın Sigorta Vergisi (YSV)

2464 sayılı Belediye Gelirleri Kanununun 40.Maddesi "Belediye sınırları ve mücavir alanlar içindeki menkul ve gayrimenkul mallar için yapılan yangın sigortaları dolayısıyla alınan primler; Yangın Sigortası Vergisine tabidir " denilmektedir. Yangın Sigortası Vergisinin matrahı, yapılan yangın sigorta muameleleri dolayısıyla alınan primlerin tutarı olup, tespit edilen matrah üzerinden % 10 nispetinde Yangın Sigorta Vergisi ödenir.

Mükellefler bir ay içindeki vergiye tabi muamelelerini ertesi ayın 20'nci günü akşamına kadar bağlı buldukları belediyeye bir beyanname ile bildirmeye ve hesaplanan vergiyi aynı sürede ödemeye mecburdurlar. Beyannamelerin şekil ve muhtevası Maliye ve Ticaret Bakanlıklarının görüşü alınarak İçişleri Bakanlığınca tayin ve tespit olunur.

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu

Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu, 19.07.1998 tarih ve 23407 sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Trafik Hizmetleri Geliştirme Fonu Yönetmeliği ile oluşturulmuştur. 2918 sayılı Karayolları Trafik Kanununun değişik 91. maddesine göre tahsil edilen % 5 Mali Sorumluluk Sigortası payı bu fona aktarılır.

Güvence Hesabı

5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 14'üncü maddesiyle oluşturulan Güvence Hesabı, 26.7.2007 tarih ve 26594 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan "Güvence Hesabı Yönetmeliği" ile düzenlenmiştir. Buna göre Hesabın gelirleri şunlardır:

- Her yıl sigorta şirketlerinin zorunlu sigortalar için tahsil ettikleri toplam safi primlerin yüzde 1'i
- Her yıl sigorta şirketlerinin Yeşil Kart Sigortaları için tahsil ettikleri toplam safi primlerin binde 5'i
- Zorunlu sigorta yaptırılanların safi primlerinin yüzde 2'si oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları
- Yeşil Kart Sigortası yaptırılanların safi primlerinin binde 5'i oranında sigorta şirketine ayrıca ödeyecekleri katılma payları

Güvence Hesabı kapsamındaki sigortalar aşağıda yer almaktadır:

- Karayolları Motorlu Araçlar Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası (Trafik Sigortası)
- Zorunlu Karayolu Taşımacılık Mali Sorumluluk Sigortası
- Karayolu Yolcu Taşımacılığı Zorunlu Koltuk Ferdi Kaza Sigortası
- Tüpgaz Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası
- Tehlikeli Maddeler ve Tehlikeli Atık Zorunlu Mali Sorumluluk Sigortası
- Yeşil Kart Sigortası Ödemeleri

Katma Değer Vergisi – KDV (muaf)

Katma değer Vergisi Kanunu'nun "Altıncı Bölümünün" 17. Maddesinin 4-e bendinde Banka ve Sigorta muameleleri Vergisi kapsamına giren işlemler ile sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine yönelik işlemleri Katma Değer Vergisinden istisna edilmiştir.

Ancak, sigorta acente ve prodüktörlerinin sigorta muamelelerine ilişkin işlemlerinin yanı sıra başka işlemlerinin de bulunması halinde, söz konusu işlemleri dolayısıyla KDV hesaplanmakta ve beyanname verilmekte, fakat sigorta muamelelerine ilişkin işlemleri beyannameye dahil edilmemektedir.

Diğer taraftan, reasürans işlemleri nedeniyle reasürans şirketlerine aktarılan primler, sigorta şirketince sigortalıdan alındığı sırada vergilendirilmiş bulunduğundan, prim aktarma işlemleri ayrıca katma değer vergisine tabi değildir.

Damga Vergisi (muaf)

488 Sayılı Damga Vergisi Kanununa ekli II sayılı tabloda, damga vergisinden istisna edilen kağıtlar düzenlenmiştir. Tablonun ticari ve medeni işlemlerle ilgili kağıtlar başlıklı IV. bölümünün 5. maddesinde "sigorta mukavelenameleri, sigorta ücretine ait makbuzlar ve sigortanın tecdit ve temdidini ile temin olunan meblağın tezyidi halinde verilen beyanname ve avonamlar" sayılmıştır. Ayrıca V-Kurumlarla ilgili kağıtlar başlıklı bölümün 21. maddesinde şirketlerle ilgili istisna hükmü yer almaktadır.

Bu itibarla, sigorta işlemleri damga vergisinden istisna tutulmuş bulunmaktadır.

Şahıs sigortası primlerinin gelir vergisi matrahından indirilmesi

Ücretliler Açısından

Sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması şartıyla; ücretlinin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, işsizlik, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta poliçeleri için hizmet erbabı tarafından ödenen primler ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları, Gelir Vergisi matrahından indirilebilecektir.

İndirim konusu yapılacak prim, aidat ve katkıların toplamı, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta poliçeleri için ödenen primlerde, ödendiği ayda elde edilen ücretin % 15'ini) ve yıllık olarak asgari ücretin yıllık tutarını aşamaz.

İşveren Açısından (İşverenlerin Çalışanları Adına Şahıs Sigortası Primi Ödemeleri)

İşverenlerin çalışanları adına ödedikleri şahıs sigorta primlerini ticari kazançlarının hesaplanmasında gider olarak kabul etmemektedir. Öte yandan Gelir Vergisi Kanunu işveren tarafından çalışana sağlanan para veya para ile ifade edilen menfaatleri ücret olarak değerlendirmektedir. Bu nedenle, işverenler tarafından ödenen şahıs sigorta primleri, çalışan adına ücret bordrosu düzenlenmesi sureti ile ücret ödemesi olarak giderleştirilmektedir.

Beyana Tabi Gelir Vergisi Mükellefleri Açısından

Beyan edilen gelirin % 10'unu (bireysel emeklilik sistemi dışındaki şahıs sigorta primleri için, beyan edilen gelirin % 5'ini) ve asgarî ücretin yıllık tutarını aşmamak şartıyla, mükellefin şahsına, eşine ve küçük çocuklarına ait hayat, ölüm, kaza, hastalık, sakatlık, analık, doğum ve tahsil gibi şahıs sigorta primleri ile bireysel emeklilik sistemine ödenen katkı payları (sigortanın veya emeklilik sözleşmesinin Türkiye'de kâin ve merkezi Türkiye'de bulunan bir sigorta veya emeklilik şirketi nezdinde akdedilmiş olması, prim ve katkı tutarlarının gelirin elde edildiği yılda ödenmiş olması ve ücret geliri elde edenlerin ücretlerinin safi tutarının hesaplanması sırasında ayrıca indirilmemiş bulunması şartıyla, eşlerin veya çocukların ayrı beyanname vermeleri halinde, bunlara ait prim ve katkı payları) gelirlerinden indirilir.